

1995-ci ilin mart hadisələrindən 30 il ötsə də həmin hadisələri tövərədənərin cinayətkar əməlləri unudulmayıb. O dövrdə hakimiyət hərisi olan bir qrup xəyanətkar insan öz ətrafına topladığı qeyri-qanuni silahlı birləşmələr vasitəsilə müstəqilliyimizə qəsd etməyə cəhd göstərmişdi. Ölkədə yaradılmış ciddi nizam-intizama təbe olmaq istəməyən dağdırıcı qüvvələr Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə getdikcə artan nüfuzundan təşvişə düşərək xarici himayədarlarının təhrük ilə dövlət çevrilişinə cəhd etmişdilər.

Müasir və müstəqil Azərbaycanın banisi, yaradıcısı, qurucusu, dahi və müdrik Şəxsiyyət, dünya şöhrəti siyasetçi, xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin müstəqil Azərbaycan dövlətinin yaradılması, qorunması, təməllerinin möhkəmləndirilməsi, inkişafı, terəqqisi, qüdrəti ölkəyə çevriləməsi uğrunda fədakarlığı nəticəsində müstəqil və güclü Azərbaycanın əsası qoyuldu. Doğma xalqının böyük təsəssübüəsi olan Ulu Öndər Heydər Əliyev mürekkeb tarixi şəraitlərdə ölkəmizin bütün sahələrində geniş islahatlar programı həyata keçirməkla, gələcək Azərbaycanın ictimai-siyasi, mədəni həyatında uğurları ilə əbədiləşdi və xalqın düşüncə tərzində, oyanışında müstəsna rol oynayan Siyasi Lidərə çevrildi. Azərbaycanda müstəqil dövlətçilik ənənələrinin formalasdırılmasında fədakar xidmətləri ilə Ulu Öndər Azərbaycanı hər bir vətəndaşının təhlükəsizliyini qoruya biləcək qədər qüdrəti dövlətə çevirdi. Onun dövlətçilik fəaliyyəti müstəqilliyyin möhkəmləndirilməsinə böyük töhfələr vermiş oldu. Azərbaycan müstəqillik əldə etdiğindən sonra mövcud vəziyyət ölkəmizi parçalanmaq, hətta xəritədən silinmək təhlükəsi ilə üz-üzə qoymuşdur. Müstəqilliyyimizin ilk illərində hakimiyətdə olan və bir-birini əvəz edən səriştəsiz siyasi qüvvələr respublikadakı vəziyyəti daha da ağırlaşdıraraq təhlükəli böhran vəziyyətinə çatdırılmışdır. Xalqı uğuruma sürükleyən məqamlar istər ölkə daxilində, istərse də xaricində onun sütunlarını zəiflətməye başlamışdır. Belə bir zamanda, xalqın təkidi və istəyi ilə hakimiyətə qayğıdı ilə Dahi Öndər Heydər Əliyev Ona etimad göstərənlərin ümidi tez bir zamanda doğruldu.

"MİLLİ MƏNAFE, DÖVLƏT MƏNAFEYİ HƏR ŞEYDƏN ÜSTÜN OLMALIDIR"

Dahi Şəxsiyyətin siyasi kursu nəticəsində, Azərbaycan özünün müstəqilliyyinin sütunlarını möhkəmlədi, onun dünyaya integrasiya olunmasına töhfələrini verdi. Ulu Öndər Heydər Əliyev milli dövlətçiliyin konsepsiyasını yaratdı. Mürekkeb siyasi şəraitdə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin böyük potensialı Azərbaycanın müstəqilliyyinin qarantını çevrildi. Yeni dövrün tələblərinə uyğun tərzdə islahatların həyata keçirilməsi ölkəmizdə yeni iqtisadi mühit, azad bazar iqtisadiyyatı formalasdı. Sonrakı dövrlərdə Azərbaycan vətəndaşlarının sosial durumunun yaxşılaşdırılması ilə bərabər, dövlət quruculuğu siyasetinin ardıcıl surətdə həyata keçirilməsi, Azərbaycan dövlətinin beynəlxalq nüfuzunun artırılması iqtisadiyyətində addımlar atıldı. "Əsrin müqaviləsi" imzalandı və milli neft strategiyasının əsası qoyuldu. Bütün həyatını Azərbaycanın və xalqın taleyi ilə bağlayan Ulu Öndər Heydər Əliyev müstəqil dövlətimizin tarixini yaradıb. "Biz müstəqil Azərbaycan dövləti yaradıq və onu elə yaratmalyıq ki, daim yaşasın, heç bir qüvvə onu heç vaxt heç yana əya bilməsin, heç bir dövlət gəlib bizim, Azərbaycan xalqının milli azadlığını, müstəqilliyini elindən ala bilməsin. Bunun üçün də her kəs bu müstəqilliyi qorunmaqdən ötrü sadıq olmalı və öz şəxsi mənafeyini milli mənafədən aşağı tutmalıdır. Milli mənafə, dövlət mənafeyi hər şeydən üstün olmalıdır", - deyə Ulu Öndər qeyd edirdi.

Azərbaycan tarixində dövlət müstəqilliyyinin qorunub saxlanması uğrunda mübarizə dövrü

1995-ci ilin mart hadisələri tarixi yaddaşı-

1995-ci ilin 13-17 mart hadisələri

mizda iz salıb. Dövlət çevrilişinə silahlı cəhdlerin göstərilməsi müstəqil dövlətçiliyimizə qarşı yönəldilmişdir. Hakimiyətə gelmək və Azərbaycanı parçalamaq niyyətində olan xəyanətkarların planları həyata keçirmək artıq həmin zamanda mümkin deyildi. Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə getdikcə artan nüfuzundan, inkişafından təşvişə düşənler istənilən qüvvə ilə birləşib, ölkəmizə zərbe vurmaq isteyirdilər. Azərbaycanı parçalanma və məhvolma təhlükəsində xilas edən Ulu Öndər Heydər Əliyevin xalqın iradəsi ilə, demokratik və qanuni yolla hakimiyətə qayğıdı ölkəmizi sevmeyən qüvvələri narahat edirdi. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müdrik daxili və xarici siyasetin nəticəsində siyasi hakimiyət bəhrəni, anarxiya və özbaşinalığa son qoyuldu. Azərbaycanda yeni tarixi mərhələ - dövlət müstəqilliyyinin möhkəmləndirilməsi dövrü başlandı. Ulu Önderimiz Heydər Əliyev dünənən bir çox aparıcı dövlətərinin rəhbərləri, nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlar və işgəzər dairələr yüksək səviyyəli rəsmi görüşlər keçirərək, Azərbaycan həqiqətlərini, dövlətimizin mövqeyini dünyaya çatdırırı. Məlumdur ki, AXC-Müsəvət dövründə respublika iqtisadiyyatı tamamilə dağdırılmış, xalqın rifah hali aşağı düşmüşdü. Şimalda "Sadval" separatizmi, cənubda Talyş-Muğan respublikası xülyası, qərbədə erməni işğalı, ölkəmizdə çətin ictimaiyyəsi bəhrana yol açmışdı. 1993-1995-ci illər müasir Azərbaycanın tarixinə dövlət müstəqilliyyinin qorunub saxlanması uğrunda mübarizə dövrü kimi yazılmışdır.

AZƏRBAYCAN DÖVLƏTÇİLİYİ SINAQDAN ÇIXDI

Azərbaycan öz müstəqilliyyini elan etdiğindən sonra dövlətçiliyimizə çox qəsdərərələr. Ulu Öndər Heydər Əliyevin qətiyyəti nəticəsində bunların qarşısı alındı. 1995-ci ilin martında baş verən hadisələr Azərbaycan dövlətçiliyinin qüvvələnməsini istəməyənərin əməli idi. 1995-ci il martın 16-dan 17-nə keçən gecə paytaxtın 8-ci kilometr qəsəbəsindəki "OMON"çuların qərargahı yaxınlığında atışma başlandı. Ermənistan silahlı qüvvələri torpaqlarımızı işğal etdiyi bir vaxtda, Azərbaycanın paytaxtında bir qrup vəzifə hərisi hakimiyəti elə keçirmək üçün dövlətçiliyimizə qəsd edirdi. Onların hakimiyət hərisliyi nəticəsində, qardaş qanı töküldü. Cavadov qardaşlarının hakimiyəti qeyri - konstitusion yolla elə keçirmək cəhdli 22 herbçi, 7 mülki şəxs, 1 polis və 8 XTPD əməkdaşının ölümüne səbəb oldu. Hadise nəticəsində, 105 nəfər yaralandı. XTPD rəhbəri Rövşən Cavadov isə aldığı gülə yarasından DIN-in hospitalında vəfat etdi. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Azərbaycan 17 mart 1995-ci il dövlətçiliyinin qorunub saxlanması məsələlərinə həsr olunmuş müşavirədə çıxışında həmin hadisələrə aydın getirərək belə deyirdi: "Bizim iki gün ərzində məsələni sülh yolu ilə yatırmaq və onun qarşısını almaq üçün gördüyüümüz tədbirlər nəticə vermedi. Martin 13- dən 14-nə keçən gecə həmin silahlı dəstə öz niyyətini yerinə yetirmək üçün - yəni Tovuz, Gəncə bölgələrini zəbt etmək üçün Tovuzda olan hərbi hissəyə

can dövlətçiliyini bir daha sınaqdan çıxardı. Onun möhkəm, qüdrəti olduğunu göstərdi, qanunsuz zor işlətməyin mənasızlığını sübut etdi. Xatırladaq ki, Ulu Öndər hadisələrin gedisətinə əsasən, qarşısındaki təhlükəni, respublikamızda yənə də dövlət çevrilişi cəhdə baş verə biləcəyini hiss edərək Martin 15-də televiziya ilə xalqa müraciət etdi. Müraciətin əsas məqsədi Rövşən Cavadova, onun dəstəsinə və respublikamızın içindən, xaricində ona havadarlıq edən, onu istiqamətləndirən, ona güc verən, bu işlərə səvg və etdirən qüvvələrə Azərbaycanın dağıtmaq, qan tökməyin qarşısını alınması idi. "Azərbaycanın dövlətçiliyini qorumaq lazımdır. Azərbaycan xalqı artıq öz dövlətçiliyini qıymətləndirməlidir, bunu anlamalıdır və bunun ne qədər böyük sərvət olduğunu bilməlidir və hər bir vətəndaş bu sərvətin qorunmasına öz payını verməli, öz xidmətini göstərməlidir. Deye bilərem ki, bize, mənə gələn teleqramlardan, məktublardan, telefon zənglərindən və bu iki günün içərisində ictimaayıyimizdə gedən proseslərdən məlum olur ki, mənim bu müraciətim xalq tərəfindən böyük rəğbətə və hörmətə qarşılanıb. Bu günler respublikanın şəhərlərində, rayonlarında, əmək kollektivlərində keçirilən yığıncaqlar, mitinqlər, gedən danışıqlar, müsahibələr, yazılar - hamısı onu göstərir ki, xalq həmrəydir, dövlətçiliyi qorumaq əzmindədir və Prezidenti müdafiə edir. Siz mənim mövqeyimi biliyiniz: Azərbaycanın müstəqilliyi, dövlətçiliyi, ərazi bütövlüyü, sərhədlerin toxunulmazlığı, xalqımızın rifah hali - budur mənim mövqeyim. Azərbaycanın bu bəla vəziyyətindən çıxarılmış, respublikamızın demokratiya yolu ilə getməsi, demokratik islahatların aparılması, demokratik seçkilərin keçirilməsi, demokratik konstitusiyanın qəbul olunması - budur mənim mövqeyim. Mən bu mövqeyimlə yaşayırıam, bundan sonra da bu mövqə ilə fəaliyyət göstərəcəyəm. Bütün dünyaya bəyan edirəm ki, heç bir qüvvə məni xalq tərəfindən seçilmiş qanuni Azərbaycan Prezidenti kimi öz mövqeyimdən çıxıb. Bu günlərdə gedən proseslər bunu bir daha sübut etdi", - deyə Ulu Öndər bildirmişdir. Ulu Öndər Heydər Əliyevin dövlət çevrilişlərinin qarşısını qətiyyətə alması Azərbaycan xalqının sabahı, gələcəyə ümidiñi daha da artırdı. Bu gün Ulu Öndər Heydər Əliyev siyasetinin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsinin nəticəsində Azərbaycan bütün sahələrde yeni nailiyyətlərə müşahidə olunan sürətli inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub. Müasir yanaşmalar və milli iqtisadi prioritetlər əsasında mükəmməl islahatlar konsepsiyasının reallaşdırılması nəticəsində Azərbaycan, son illərdə yüksək inkişaf templərinə görə dünyanın lider dövlətləri sırasındadır. Mehəz bu inkişaf, güclü iradə, müdrik siyasetin nəticəsidir ki, Azərbaycan bölgədə yeni reallıqlar müəllifidir.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI